

FELSEFE ARŞIVI

SAYI: 01

AKADEMİK İNCELEME BÜLTENİ

TARİH: MART 2024

Hazırlayan: İlker ÜNSAL

MS 2. YÜZYIL-MS 15. YÜZYIL FELSEFESİ

MS 2. YÜZYIL-MS 15. YÜZYIL FELSEFESİNİ HAZIRLAYAN DÜŞÜNCE ORTAMI

MS 2. yüzyıl ile MS 15. yüzyıl arasındaki felsefi dönem, insanlık tarihinin en köklü dönüşümlerinden birine tanıklık etmiştir. Bu dönem felsefesine önceki felsefi dönemlerin etkisi, düşünce yapısının temellerini oluşturur.

ORTA ÇAĞ FELSEFESİNE ZEMİN HAZIRLAYAN ORTAM

. Orta Çağ felsefesi; İlk Çağ filozoflarının birikiminden, Hristiyanlık inancından ve İslam düşüncesinden derinden etkilenmiştir.

Bu felsefi dönemden hemen önce, Büyük İskender'den Roma egemenliğine kadar süren ve Helenistik Dönem olarak adlandırılan bir çağ yaşanmıştır.

. Helenistik Dönem'de Yunan ve Doğu kültürleri kaynaşmış; eski kurumların yıkılmasıyla birlikte filozoflar doğadan ziyade "ahlak", "erdem" ve "hayatın anlamı" üzerine yoğunlaşmıştır.

ORTA ÇAĞ'I ETKİLEYEN 3 BÜYÜK FELSEFE OKULU

Helenistik Dönem'de kurulan ve özellikle Hristiyan felsefesine güçlü bir zemin hazırlayan üç temel okul şunlardır:

1. Epikürcülük (Epiküros)

Felsefenin pratik olması ve bireye hayatını düzenleme becerisi kazandırması gerektiğini savunur. İnsanın temel amacı acıdan kaçınmak ve mutluluğa (hazza) ulaşmaktır.

Yeme-içme gibi geçici biyolojik hazlar yerine; dostluk, nezaket ve öğrenmek gibi kalıcı, manevi (dingin) hazlar yüceltilir.

En iyi yaşam; arzuların en aza indirildiği, sade ve basit bir yaşamdır.

2. Stoacılık (Kıbrıslı Zenon)

Evrende olan biten her şeyin evrensel bir akla (kader veya Tanrı iradesi) göre, zorunlu ve kaçınılmaz olarak gerçekleştiğini savunur.

Temel ilkesi "tanrısal iradeye uyum sağlamak"tır.

Kişi, değiştiremeyeceği olaylar için boşuna endişelenmemeli, sadece kendi kontrol edebileceği şeylere odaklanmalıdır. Bu "kabullenici" ahlak anlayışı Hristiyan felsefesini derinden etkilemiştir.

3. Yeni-Platonculuk (Plotinos)

Platon'un fikirlerini "Tanrı ve inanç" merkezli olarak yeniden yorumlayan okuldur.

Maddeci felsefeye şiddetle karşı çıkar; asıl gerçeğin nesnelere (madde) değil, "ruhsal olan" olduğunu savunur.

Tanrı'yı her şeyin kaynağı ve tüm insanların eninde sonunda döneceği varlık olarak tanımlar.

Ruhun ölümsüzlüğü fikriyle, Orta Çağ Hristiyan felsefesinin (özellikle Aristoteles yeniden keşfedilene kadar) en büyük teorik dayanağı olmuştur.